



Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

323.00
26/8-08
200802106/19

Administrerende direktør/
Director General

Kongens gt. 6
P.b. 8131 Dep.
NO-0033 Oslo
Tel.: +47-21 09 49 90
Fax: +47-21 09 49 98

Internet: www.ssb.no
E-post/E-mail: ssb@ssb.no

Oslo, 20.08.2008

Deres ref.: 200802106-/ELUS, Vår ref.: 08/1107-2

Saksbehandler: Ragni Hege Kitterød

Seksjon for demografi og levekårsforskning

Høring - Barnelovutvalgets forslag til endringer i barneloven

Vi viser til brev av 09.05.08 med forespørsel om høringsuttalelse vedrørende Barnelovutvalgets utredning *NOU 2008:9 Med barnet i fokus – en gjennomgang av barnelovens regler om foreldreansvar, bosted og samvær*.

Statistisk sentralbyrå (SSB) kommenterer utredningen i henhold til SSBs oppgaver – å produsere data, statistikk og analyser, og ved dette bidra til det kunnskapsgrunnlaget som forvaltningen og samfunnet ellers trenger – jf. statistikklovens §3-1.

Utvalget vurderer endringer i barnelovens bestemmelser om foreldreansvar, bosted og samvær, samt eventuelle konsekvensendringer i andre bestemmelser i loven, i et perspektiv der begge foreldre ansees å være like viktige for barnet. Utvalget vier mye plass til ulike problemstillinger knyttet til foreldreansvar og delt bosted, bla. hvilken avgjørelsesmyndighet som bør falle inn under foreldreansvaret og bostedskompetansen. Det foreslås til dels store endringer i forhold til dagens situasjon. I denne sammenheng vil SSB påpeke at det er viktig å forsikre seg om at foreldrene kjenner til innholdet i begreper som "foreldreansvar", "bostedskompetanse" og "delt bosted". SSB har tidligere (i 2002 og 2004), på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet, gjennomført to utvalgsundersøkelser om fordeling av ansvar og omsorg for barna blant foreldre som bor hver for seg. Disse etterlot et bestemt inntrykk av at mange foreldre ikke er klar over hva foreldreansvar og delt bosted innebærer. Eksempelvis oppgav kun 75 prosent av foreldre som tidligere hadde vært gift med hverandre, at de hadde felles foreldreansvar i 2004.¹ Sett i lys av at gifte foreldre automatisk har felles foreldreansvar for felles barn, er denne andelen lav. Videre er det ikke alltid samsvar mellom svarene fra foreldre i samme bidragsrelasjon. I mange tilfelle mente den ene at foreldreansvaret var felles, mens den andre oppgav at mor eller far hadde foreldreansvaret alene.² Også når det gjaldt barnets bosted, var det i en del tilfelle manglende samsvar mellom partenes svar.^{3 4} SSB vil derfor anbefale at man sikrer prosedyrer som gir foreldrene en korrekt forståelse av innholdet i begrepene foreldreansvar, delt bosted og bostedskompetanse, før de bestemmer bosteds- og

¹ Tabell 5.3 i Rapporter 2005/22, Statistisk sentralbyrå.

² Tabellene 14.1-14.4 i Rapporter 2005/22, Statistisk sentralbyrå.

³ Tabellene 14.5-14.8 i Rapporter 2005/22, Statistisk sentralbyrå

⁴ Barnetrygdloven gir adgang til å dele barnetrygden for foreldre med avtale om delt bosted. Foreldre som deler barnetrygden er oppført i et eget register i NAV. Da Skjorten og Barlindhaug for noen år tilbake gjennomførte en undersøkelse blant foreldre med delt bosted, trakk de et utvalg fra dette registeret. Dette viste seg da å omfatte atskillig færre personer enn det antallet som ifølge SSBs undersøkelser om samvær og bidrag oppgir å ha delt bosted. Dette kan indikere at en del foreldre med delt bosted ikke er klar over mulighetene til å dele barnetrygden.

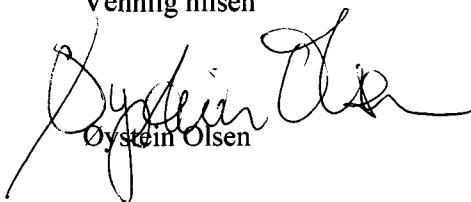
samværsordninger for felles barn etter et samlivsbrudd. Slik informasjon kan f. eks. gis i forbindelse med megling.

Utvalget foreslår at regler om stønadsordninger til foreldre som lever atskilt, bør utformes nøytralt og ikke favorisere den ene eller den andre måten å innrette seg på etter et samlivsbrudd. Særlig framheves det at foreldre som velger delt bosted for barna, bør få samme tilgang til ekstra barnetrygd og til stønader som aleneforsørger, som andre skilte foreldre. Både SSBs undersøkelser⁵ og andre undersøkelser viser at per i dag har foreldre med høy inntekt og utdanning langt oftere enn andre foreldre delt bosted for barna. For mødres del er det imidlertid også mange som har lav inntekt. Dette gjelder særlig de som ikke har inngått nytt samliv.⁶ Dette kan støtte opp om utvalgets forslag om at også foreldre med delt bosted bør få tilgang til stønadsordninger som i dag er forbeholdt aleneforsørgere.

I dag kan barn kun være registrert på én bostedsadresse. Dette gjelder også dersom barnet har delt bosted og i praksis bor like mye på to steder. Utvalget går inn for at barn med delt bosted skal kunne registreres på to adresser. I en rapport av 15. juni 2007 ("Utveksling av grunndata på personinformasjonsområdet") foreslo en arbeidsgruppe at det i tillegg til dagens bosteds- og postadresse innføres en ordning med "sekundæradresser" som kan registreres i folkeregisteret i spesielle tilfelle. Utvalget er positivt til en slik ordning, men reiser spørsmål om begrepet "sekundæradresse" er hensiktsmessig for barn med delt bosted ettersom det kan signalisere en rangordning mellom foreldrenes bosteder. Generelt er SSB tilhenger av at såkalt "sekundæradresse" registreres i folkeregisteret. Dette kan sikre en mer presis husholdningsstatistikk, særlig for studenter, men også for andre grupper. SSB stiller seg derfor positivt til bruk av "sekundæradresser" for barn med delt bosted. Dette kan muligens også benyttes i forskning og analyser av barns oppvekstvilkår. Vi gjør imidlertid oppmerksom på at selv om det skulle bli slik som utvalget foreslår, nemlig at det gis mulighet for to bostedsadresser uten noen rangordning mellom, vil SSB likevel måtte plassere personer på én hovedadresse i statistikken. SSB vil da måtte velge hvilken hovedadresse disse barna skal synliggjøres på i primærstatistikken.

For øvrig vil SSB understreke behovet for løpende kunnskap om hvordan foreldre som lever atskilt, fordeler ansvar og omsorg for felles barn, samt begge parter, og derigjennom også barnas, økonomiske situasjon. Mye tyder på at det skjer store endringer på dette feltet, men dette kan bare delvis fanges opp gjennom den løpende statistikkproduksjonen. Det vil derfor være behov for egne undersøkelser og analyser.

Vennlig hilsen



Øystein Olsen

⁵ Rapporter 2006/35 og 2007/10, Statistisk sentralbyrå.

⁶ Skjorten, K., R. Barlindhaug og H. Lidén (2007): Delt bosted for barn. Oslo: Gyldendal akademisk (s. 72-73).